
Az Elkerülő/Korlátozó Táplálékbeviteli Zavarban (ARFID) érintett gyermekek felismerése a gyermekgyógyászati rendelésen és ellátási lehetősége

2024. MGYGT XIII. KONGRESSZUSA - FORMANEK LAURA ÉS LUKASZ REBEKA

KISKANÁL KOMMANDÓ

Hozzátaplálás, Gyermektaplálás szakemberekkel

Tartalom

1. Mi az az ARFID és milyen típusai vannak?
2. Miért fontos róla beszélni?
3. Kizáró kritériumok és alternatívák
4. Komorbiditás és kialakulásában szerepet játszó tényezők
5. Terápiás irányok

1. Mi az az ARFID és milyen típusai vannak?

<https://eu.usatoday.com/story/life/health-wellness/2024/04/18/what-is-arfid-eating-disorder-rare-tiktok-viral-kid-explains/73360460007/>

Kritérium: Étkezés vagy táplálkozás jelentős zavara, ami a megfelelő energia és/vagy tápanyagszükséglet bevitelére való **tartós** képtelenségben nyilvánul meg + az alábbiakból **legalább 1**

(DSM-5, 2013)

Elkerülő

Szelektív evés, étel tulajdonságai miatti elkerülés, "bézs diéta"

Averzív

Fóbiás típusú, következményektől való félelem, kiborulás, konkrét esetből

Korlátozó

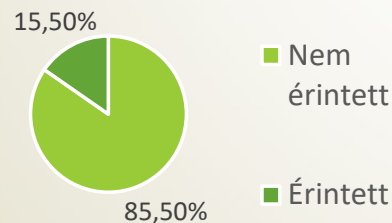
Érzelmi alapú elkerülés, nem érdekli, éhségjelek figyelmen kívül hagyása

PLUSZ

2. Miért fontos róla beszélni?

- ❑ Nem klinikai minták: **0,3% és 15,5%** (Sanchez-Cerezo és mtsai, 2023)
- ❑ Klinikai mintákban **1,5 és 64%** (Van Buuren és mtsai, 2023).
- ❑ Hatással a fejlődésre: alultápláltság/súlyingadozások ➡ szervrendszerek (Hornberger és mtsai, 2021)
- ❑ Csontritkulás, krónikus dysthymia, OCD, és/vagy társadalmi elszigeteltség, elhalálozás ➡ egyénre, közösségre, kórházi szolgáltatásokra (Rome és mtsai, 2003)

Nem klinikai minta

Klinikai minta

2. Miért fontos róla beszélni?

- „Hagyja a gyermeket, majd eszik, ha éhes lesz!”
- “Szenzoros, homokozzunk és enni fog!”
- “Vannak ennél a gyereknél sokkal rosszabbul evők is, ne foglalkozzon vele!”
- „Hagyja a gyermeket, üljön csak az étel előtt amíg meg nem eszi! Tegye a hűtőbe, majd este megeszi!”
- “Enni fog a gyermek, amikor majd óvodába/bölcsibe megy, hiszen látja, ahogy a többi gyermek eszik.”
- „Tálaljon szépen a gyermeknek!”
- „Rejtse el a zöldségeket/húst az ételben!”
- „Ne aggódjon, az én unokám is ilyen volt és felnőtt valahogy.”

<https://kiskanalkommando.hu/a-titokzatos-arfid-eveszavaros-a-gyermek/>

3. Kizáró kritériumok és alternatívák (DSM-5, 2013)

☐ étel hiánya

☐ kulturális gyakorlat

☐ testképzavar (pl.: AN, BN)

☐ más testi betegség

☐ más mentális zavar

☐ Pica

☐ Ruminációs zavar

☐ Egyéb meghatározott vagy nem meghatározott táplálkozási és étkezési zavar
(ha: étkezés atípusos, kevert vagy szubklinikus, nincs elég információ)

4. Komorbiditás és kialakulásában szerepet játszó tényezők

Szorongásos zavarok **36%** (Cooney és mtsai, 2018) –

72% (Nicely és mtsai, 2014)

GAD (Bryson és mtsai, 2017; Fisher és mtsai, 2014; Norris és mtsai, 2014)

Hangulatzavarok **17%** (Duncombe Lowe és mtsai, 2019) –

33% (Nicely és mtsai, 2014)

ASD **3%** (Lieberman és mtsai, 2019) – **13%** (Nicely és mtsai, 2014)

ADHD **4%** (Nicely és mtsai, 2014) – **26%** (Duncombe Lowe és mtsai, 2019)

Bio-Pszicho-Szocio-Kulturális

☐ Genetikai

☐ Pszichés

☐ Társas

☐ Kulturális

(Klump és mtsai, 2009)

5. Terápiás irányok

- Team ellátás és ARFID-ban képzett szakemberek kellenek (külföldi képzések)
- Kor és típus (deszenzitizáció, szorongásoldás) alapján
- Kognitív viselkedésterápia (CBT-AR - 10+ évesek)
- SPACE-ARFID
- Családterápia (vagy Family Based Treatment)
- Evésterápia
- Játékterápia

Összefoglalás

- Ételek érzékszervi tulajdonsága (íz, illat, látvány, textúra)
- Evés negatív következményeitől való félelem (hányás, allergiás reakció, fájdalom)
- Érzelmi alapú elkerülés (nem érdekli, éhséget nem jelzi)

Köszönöm a figyelmüket!

Felhasznált irodalom

- American Psychiatric Association. (2013). Cautionary statement for forensic use of DSM-5. In Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). Washington, DC: Author. <http://dx.doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596.CautionaryStatement>
- Bryson, A. E., Scipioni, A. M., & Ornstein, R. M. (2017). Avoidant/restrictive food intake disorder: Categorization of subtypes and longitudinal outcomes after day hospitalization. *Journal of Adolescent Health*, 60(2), S45–S46.
- Cooney, M., Lieberman, M., Guimond, T., & Katzman, D. K. (2018). Clinical and psychological features of children and adolescents diagnosed with avoidant/restrictive food intake disorder in a pediatric tertiary care eating disorder program: A descriptive study. *Journal of Eating Disorders*, 6(7), 7–8.
- Duncombe Lowe, K., Barnes, T. L., Martell, C., Keery, H., Eckhardt, S., Peterson, C. B., ... & Le Grange, D. (2019). Youth with avoidant/restrictive food intake disorder: Examining differences by age, weight status, and symptom duration. *Nutrients*, 11(8), 1955.
- Fisher, M. M., Rosen, D. S., Ornstein, R. M., Mammel, K. A., Katzman, D. K., Rome, E. S., ... & Walsh, B. T. (2014). Characteristics of avoidant/restrictive food intake disorder in children and adolescents: a “new disorder” in DSM-5. *Journal of Adolescent Health*, 55(1), 49-52.
- Hornberger, L. L., Lane, M. A., Lane, M., Breuner, C. C., Alderman, E. M., Grubb, L. K., ...& Baumberger, J. (2021). Identification and management of eating disorders in children and adolescents. *Pediatrics*, 147(1).
- Klump, K. L., Bulik, C. M., Kaye, W. H., Treasure, J., & Tyson, E. (2009). Academy for eating disorders position paper: Eating disorders are serious mental illnesses. *International Journal of Eating Disorders*, 42, 97–103.

Felhasznált irodalom

- Lieberman, M., Houser, M. E., Voyer, A., Grady, S., & Katzman, D. K. (2019). Children with avoidant/restrictive food intake disorder and anorexia nervosa in a tertiary care pediatric eating disorder program: A comparative study. *International Journal of Eating Disorders*, 52, 239–245.
- Nicely, T. A., Lane-Loney, S., Masciulli, E., Hollenbeak, C. S., & Ornstein, R. M. (2014). Prevalence and characteristics of avoidant/restrictive food intake disorder in a cohort of young patients in day treatment for eating disorders. *Journal of eating disorders*, 2(1), 1-8.
- Norris, M. L., Robinson, A., Obeid, N., Harrison, M., Spettigue, W., & Henderson, K. (2014). Exploring avoidant/restrictive food intake disorder in eating disordered patients: A descriptive study. *International Journal of Eating Disorders*, 47(5), 495–499.
- Rome, E. S., Ammerman, S., Rosen, D. S., Keller, R. J., Lock, J., Mammel, K. A., ... & Silber, T. J. (2003). Children and adolescents with eating disorders: the state of the art. *Pediatrics*, 111(1), e98-e108.
- Sanchez-Cerezo, J., Nagularaj, L., Gledhill, J., Nicholls, D. (2023): What do we know about the epidemiology of avoidant/restrictive food intake disorder in children and adolescents? A systematic review of the literature. *Eur. Eat. Disord. Rev.*, 31, 226-246.
- Van Buuren, L., Fleming, C.A.K., Hay, P., Bussey, K., Trompeter, N., Lonergan, A. és mtsa (2023): The prevalence and burden of avoidant/restrictive food intake disorder (ARFID) in a general adolescent population. *J. Eat. Disord.*, 11, 104.
- <https://kiskanalkommando.hu/a-titokzatos-arfid-eveszavaros-a-gyermek/>